

Letno stane 12 K (ena številka 30 din.), za Nemčijo 14 K, za druge države in Ameriko 16 K. — Slike in dopisi se pošiljajo uredništvu „Ilustr. Glasnika“ v Ljubljani (Katol. Tiskarna), naročnina, reklamacije in inserati na upravištvu.

Izhaja ob četrtnih

22. avgusta 1918

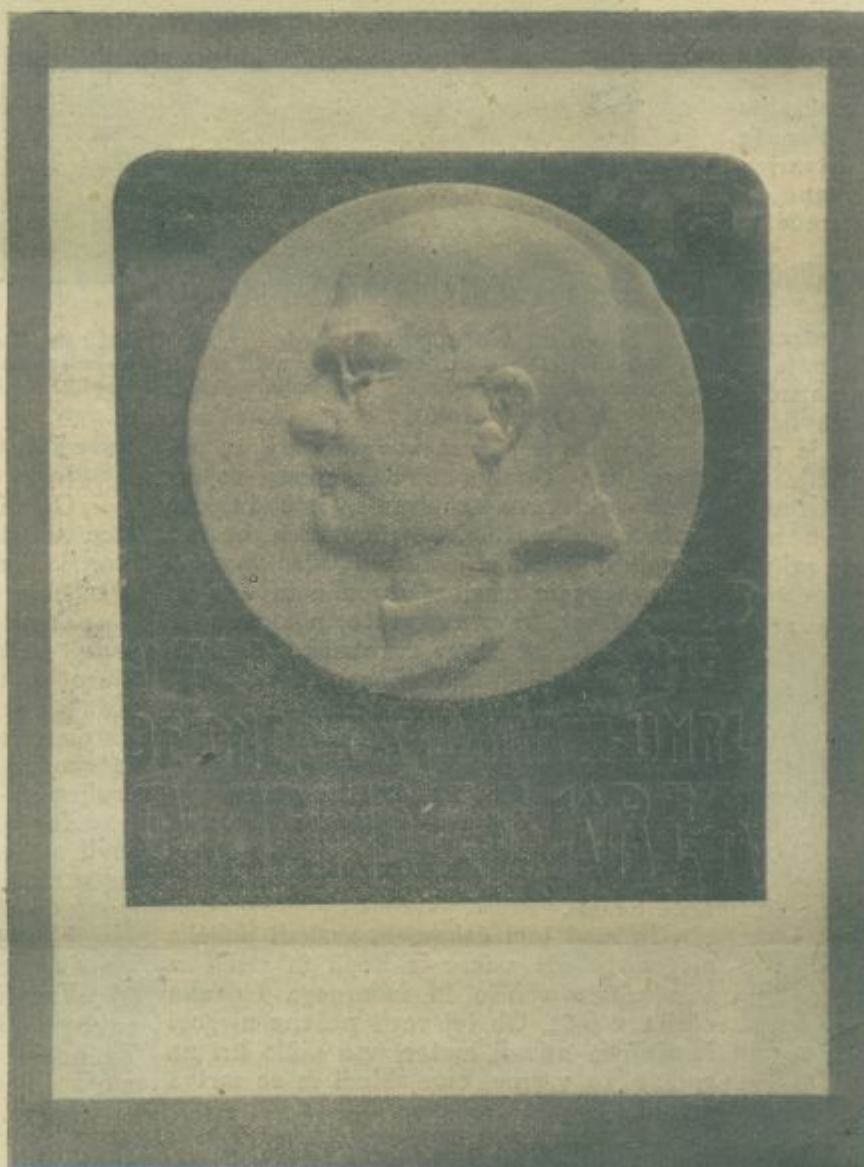
Hvaležni slovenski narod je postavil svojemu velikemu voditelju prvi skromni spominek: v nedeljo se je odkrila v St. Janžu spominska plošča dr. Jan. Evang. Kreku, ki je tamkaj preživel zadnje trenutke svojega bogatega življenja.

Malokdaj vstanejo iz narodov močje, močne osebnosti, ki potegnejo cel svoj narod za sabo, ki ustvarijo popolnoma novo in čisto svojo dobo v narodni zgodovini, ki v kratkem času potisnejo svoje ljudstvo v napredu in kulturi za pol stoletja naprej. Slovensko ljudstvo je imelo v pokojnem Kreku takega moža. Zato je pa tudi vsa kultura na Slovenskem — gmotna, duševna, politična, veliko bolj razvita kot po drugih jugoslovanskih deželah in ni zastoj povedal hrvatski poslanec Smodlaka v državnem zboru, da so Slovenci najbolj kulturni in najbolj napredni rod med Jugoslovani.

In priznati moramo, da je to v prvi vrsti zasluga dr. Krekova, ki je dal vse svoje duševno bogastvo na razpolago slovenskemu ljudstvu, in še dolgo, dolgo bomo živeli od Krekovih zakladov, njegovih misli, načrtov in idej.

Poglej na *zadružno polje*! Krek sam zase ni imel pojma o denarju prav do konca svojega življenja, a vedel je, da je urejeno gospodarsko življenje prvi predpogoj napredku slovenskega naroda. Zato je treba organizirati najprvo denar, ki naj ne služi samo posameznim oduškim pi-javkam, temveč celemu narodu. Zato naj se nabira narodni kapital, od katerega naj imajo koristiti vsi, ne samo nekateri. Tako so se porodile hranilnice in posojilnice, ki so združene v zadružnih organizacijah: zbira se ta-

DR. KREKOVEMU SPOMINU

ko in organizira slovenski kapital, kar je neobhodno potrebno za narodno neodvisnost.

Uredi in organizira naj se tudi pridobitno *gospodarstvo*; zakaj čim bolj urejeno je delo, čim bolj so vse moči strnjene, tem več zaslužka dá delo.

Zlasti pa se je dr. Krek zavedal, kako velikega pomena za vsestranski napredek naroda je *izobrazba*. Doveduj ljudem še tako, kako naj se gospodarsko in politično osamosvoje: če ljudstvo, navajeno stoletnega hlap-

čevanja v vsakem oziru, nima za te ideje potrebnega zmisla in gotove mere izobrazbe, te ne bo umelo in ti še manj sledilo. Čim večja izobrazba, tem večji ugled ima narod, in tudi tem večje uspehe. Zato je Krek z železno vztrajnostjo delal na to, da se naše ljudstvo vedno bolj izobrazuje. Njegova misel so bila izobraževalna društva, ki so potom predavanj, iger, petja ter razširjanja časopisov dvigala izobrazbo, sam je vedno pisal članke po listih, izdajal knjige, vse z namenom, da se naše ljudstvo duševno dvigne. Kot deželni poslanec je ravno on dajal pobudo in misli, kako naj se z javnimi pripomočki širi tudi strokovna izobrazba posameznih stanov.

Uspeh ni izostal. Slovenci smo danes v izobrazbi daleč pred drugimi narodi, s ponosom moramo reči, da so naši širni ljudski sloji (masa) veliko bolj izobraženi kot avstrijsko-nemško ljudstvo.

Tako je Krek sezidal v nekaj desetletjih močno in krepko podlago za popolno narodno osvoboditev, za Jugoslavijo.

Ni naš namen tukaj o tem govoriti, ker nismo političen list, toda reči moramo, da se nikdar naše ljudstvo ne bi s tolikim umevanjem in tako enodušno oprijelo te velikan-ske misli, ko ne bi bilo v vseh ozirih tako poučeno. Saj vidimo, kako počasi prodira ta misel med drugimi jugoslovanskimi narodi.

Skromen je ta prvi spominek v St. Janžu, kakor je skromno naše ljudstvo, a velika je ljubezen, ki gori v srcu naših ljudi do našega velikega prvoboritelja.

Patria! Povest iz irske junaške dobe.

Spisal Henrik Federer; poslovenil Franc Poljanec.
(Dalje.)

10.

Tri leta so pretekla izza onega zapor, tri bežna, divja in vendar strašno težka leta. In Robert Emmet zopet gineva v zaporu. Pa to ni več častni zapor univerze, to je navadna ječa na smrt obsojenih izdajalcev domovine v dublinskem gradu.

Za mizo sedi in glavo podpira in čuti, kako se mu vzbujajo preteklosti. Vidi se, kako stoji pred velikim Napoleonom v Parizu. Iz oči v oči je ledenomrzlega, razdražljivega Korsikanca s svojim mladim ognjem tako razvnel, da osvojevalec nazadnje vzklikne: »Dobro, v avgustu 1803 bo moje brodovje pristalo v dublinskem zalivu. Do tedaj se pripravite!«

Ej, kako se je pripravil! Pod stotero preobleko je pretaknil v Londonu za vsemi Irci in jih stotine pridobil. Corbetti, Browni, Lesbyji, vsi so šli za njim. Le Tomaža Moorea ni bilo. Ta je stal za angleško trgovsko mizo in si je hotel denarja prislužiti. Pa vendar ne bo dolgo vzdržal v pisarniškem prahu. In potem bo naše zmage opeval. Mehki tovariš ni ustvarjen za dneve boja. Naj le zaenkrat ostane za mizo. Toda pozneje naj poje, čas sreče je njegov pesniški čas.

O'Connel je Robyja kajpada odločno in trdo zavrnil. On ni hotel o sili nič vedeti. »Naš Kristus je svet s križem odrešil. Vi ga hočete odrešiti s tisoč puškami!« S tem je pobil vse silne mladeničeve napade. Srdit je skočil Emmet od tega obotavljaja na pošto ladjo proti Dublinu. Tam je porabil vse svoje velikansko premoženje za nakup ceste s celo vrsto hiš zraven Gradu. To se je moralo zgoditi skrivaj, z neskončno zvižnostjo in stoterim zakri-

vanjem. Tu so tedaj v globokih kletah vlivali krogle, kovali orožje in pripravljali težke vreče polne smodnika. In onega slavnega avgustovega dne, ko bi se prikazalo francosko brodovje, so si nameravali s te ulice z drznim naskokom osvojiti vladni grad in z njim oblast nad Dublinom.

Tedaj pa, malo pred dogovorjenim navalom, je slišalo mesto zamolkel podzemski grom, kakor od potresa. V Emmetovo smodnišnico se je prikradel nepreviden plamenček in je v zrak zletela.

Od Irske se pa kar ne more posloviti. Irska, moja ljuba, sveta, večna Irska, kdo je tvoj drugi Emmet? Kvišku poskoči in se izprehaja po tesni celici hrepeneče kot lev po kletki.

Samo še dve uri! Potem ga odpeljejo na klado. Kaj naj dela, kaj naj dela ti zadnji dve dragoceni uri? Anglikanskemu pastoru je vljudno vrata pokazal. Kaj je treba zdaj še storiti? Vendar je še kaj!

Še dvakrat se kazalec naokoli zasuče, pa mu vzamejo glavo. Urno torej, kaj mu

Selca na Gorenjskem — dr. Krekova domača vas. Vas je povzeta z mesta, s katerega je dr. Krekovo oko tolikrat in s tako radostjo opazovalo domačo vas in lepo selško dolino. V ozadju se vidi širokopleči Ratitovec.

Zdaj se je pa začela žaloigra brez primere nad Dublinom. Razvaline, vojaki, hišne preiskave, zapiranje, noč in dan jezdec po plašnih, smrtno tihih cestah, zamolklo trkanje železnih kladirov na vrata, ječe in smrtno obsodbe in dan za dnem klicar, ki obeta vrečo, polno angleškega zlata, za glavo zarotniškega poglavarja Emmeta. Mladenič se skriva v hiši svoje gosposinje v predmestju. Tisoč jih ve, kje: nihče ga ne izda. Toda cela legija zvestih tovarišev mu ponuja svoje konje, denarnice, lastno življenje, da bi mogel ljubljene Irske zbežati na celino. Toda on se trdovratno brani. Dokler ni videl svoje ljubljene neveste in se od nje poslovil, noče bežati.

In med tem čakanjem zasledi policija njegovo sled, udere s kopji in streli iz samokresov v hišo in izbornega človeka odtira v ječo. Ob tej vesti požene njegovi častiljivi, osiveli materi vso pičlo kri na eno točko v srcu, ona obledi in se mrtva zgrudi.

Robyjev govor pred sodniki je ponosen in veličasten. Naj ga le umore! Irske vendar ne morejo umoriti! Kaj mu je za življenje! Premoženje, mater, nevesto je žrtvoval Irski; ali naj bo potem težko, tudi še par let pod sekiro položiti? Naj ga le umore! Toda eno zahteva: vsaj po smrti naj mu pokoj dajo! Nihče ne govori ob njegovem pogrebu, nihče mu ne piše nagrobnega napis! To bo enkrat Irska storila, če jo bo drugi Emmet enkrat popolnoma osvobodil.

Sodniki so se zavili v leseno okorelost. Če bi tudi hoteli, ne smejo pokazati nobenega genotja. Še to noč, tako se glasi njih pravdorek, mora nevarni človek na morišče.

Kdo bo pač ta drugi Emmet? Samo to ga zdaj še zanima. Svoji nevesti in svojim tovarišem je naročil poslovilni pozdrav.

je še storiti? — Za ta svet nič več!

In za oni svet?

Oj, ali mi začenja smrtni strah že omotico delati? Onostransko omotico? Oni svet! Neumnost! Zemlja, zemlja, trikrat zemlja in vedno le zemlja! To je vse.

Zopet sede k mizi in podpira vročo, lepo, bogato glavo. Pred seboj ugleda staro sveto pismo. Včeraj ga še ni bilo. Kdo ga je prinesel? Bo pač taka navada, da umirajočim to knjigo pod nos mole! To je vendar O'Connellova knjiga, knjiga o trpljenju! — To ni záme!

Zopet skoči pokonci in vznemirjen hodi semtertje. Toda to ga utruja. On pa hoče moč ohraniti, da bo zelo ravno, zelo ponosno stopal na morišče in tako še gori blestel kot nezlomljena, mlada še vedno bojovita sulica.

Vnovič torej sede k težki, s srebrnimi zaklepi zaklenjeni knjigi. Samo dve uri še! Za božjo voljo, kaj naj stori? — Nekaj moram vendar storiti!

Ali je navsezadnje ta-le knjiga, ki mi ne da miru? Ta čudovita knjiga! Ali ni, kakor da ima oči in me vabi? Kakor da ima usta in bi jih rada odprla? Ali naj se teh ust bojim, jaz, Emmet, neustrašeni? Saj se še sekire ne bojim! Dobro torej, knjiga, odpri svoja usta, daj, pokaži, kaj veš pripovedovati človeku, ki ima le še dve drobni urici življenja. (Konec prih.)

Strast dvobojevanja.

Po francoskem viru L. F.

(Dalje.)

Maršal de Tievris, ki je poslušal resno to značilno in resnično povest, je odmajal z glavo:

»Žalosten konec, ki sta ga naredila dva mlada moža.« Uverjeni smo mi vsi tu

Župna cerkev v Selcah, Krekovi domači vasi, kjer je s svojo užigajočo besedo tolikrat dvigal potrta, omahujoča srca h Kristusu — viru sreče in svetosti.

— morda razen gospoda maršala, da je bila cela stvar navaden uboj. Da ni vse, kar je mlado na Francoskem take pretepaške nravi, naj nam izpričuje moja povest.

5. Tretja, bolj vesela povest.

a) Dva pametna častnika.

V kraljevi gardi sta bila mlada gospoda, de Argentré in gospod de Villetriton, velika prijatelja. Bila sta dostojna in mirna častnika, ki sta vplivala v najboljšem zmislu na svoje tovariše, kar pa ni bilo po volji gospodu de Malatour, znamenemu pretepaču, ki jima je bil nevoščljiv zaradi njunega ugleda. Vsled tega je iskal in našel priliko, da je pozval Villetritona na dvoboj, kar je letá mirno odklonil, češ, da to nasprotuje njegovim načelom in da noče žaliti spomina svojega očeta, ki je bil pred kratkim umrl.

Villetriton je prestal dosti zasmehovanja od svojih tovarišev. Upal pa je na priliko, ko dokaže, da ni bojazljivec. V bitki pri Foutenayu se je res tako odlikoval, da mu je pripel kralj kar na bojišču visoko odlikovanje. To je Malatourja še bolj jezilo, napadal in črnil je Villetritona, kjer je le mogel.

b) Prepirljivec.

Dva meseca po bitki pri Foutenayu so se šetali gardisti po versajskem vrtu. Malatour je zopet iskal prepira, lotil se je Argentréja in mu iznova očital:

»Pravim vam, da nosi vaš prijatelj madež, ki ga ne izpere niti vesoljni potop.« Argentré je mirno odgovoril:

»Ponavljam, kar sem rekel: ni še šema, kdor se rad ne pretepa. Po mojem mnenju je treba več poguma, da dvoboj odbiješ, nego, da ga sprejmeš. Nič posebnega ni, če te prevlada jeza, velikodušno pa je, krotiti svojo strast.«

»Divno! Svetujem vam, gospod de Argentré, za slučaj, če vam poveri kralj

kako kompanijo, da zapišete na njen prapor: »Ne ubijaj!«

»Zakaj ne? Kralj bi imel boljše služabnike in dežela manj roparjev, ko bi bilo po naših polkih več vojakov in manj pretepačev. Gospod de Villetriton nam je že dal dokaz svojega junaštva: sam je napadel

zaveda svoje izurjene roke. Gospod de Argentré vam je ravno pravil, da je včasih najbolj pogumnega junaka strah, jaz pa pristavljam, da se mi dvobojevanje ne zdi nikak dokaz poguma, posebno za onega, ki ga pogostoma izvršuje. Zato predlagam drug dokaz:

Dr. Krekova domača hiša, kakršna je bila, preden so jo prezidali v „Selški dom“.

slavno angleško kolono in ji odvzel prapor. Tačas, ko so se skrili naši bahači za vozove ...»

Prezirno je rekel Malatour: »Tudi bojazljivec ima hipe, ko ga obvlada pogum — kakor se ojunaci lisjak ko vidi, da so ga psi zajeli.«

Argentré je skomizgnil: »In najbolj pogumnega junaka se poloti včasih strah.«

Malatour je vzrastel: »Kdor tako govori, ni plemič.«

Argentré se je krotil in nasmehnil: »To je rekel Turenne, junak, ki je dokazal svoj pogum in ki je iz plemenite stare rodbine — starejše, kakor marsikatera druga. Odkrito je priznal, da ga prime včasih strah s svojo mrzlo roko. Saj veste, kako je naredil z bahačem, ki je trdil, da ga ni nikdar strah — nenadoma mu je pomolil gorečo svečo pod nos in bahač se je stresel in odskočil.«

Malatour je počrnel jeze. Siknil je izza zob: »Ko bi ne bil Turenne maršal, bi se mu bila ta šala slabo obnesla. Vsi vaši dokazi šepajo — jaz ostajam pri svojem: vaš prijatelj je mevža in vi ...»

»In jaz!?«

c) Zgodba se zapleta.

Argentré je vzrastel. Zdelo se je, da ga je dobil Malatour tje, kjer ga je hotel imeti, ali v hipu, ko se je dvignila grozeča pest, je stopil med oba gardista tretji, mladenič resnega, plemenitega lica in nastopa. Rahlo je stisnil prijatelju roko in se poklonil nasprotniku:

»Moja stvar, gospod de Malatour, na razpolago sem vam!«

»In za vami jaz,« — je blisknil Argentré.

Zadovoljno se je zarežal Malatour: Oba nakrat! Potem bo on najbolj ugleden med vsemi gardisti. Bil je uverjen, da nabode prvega in drugega kakor muho, nestrpno je kričal: »Pojdimo, pojdimo!«

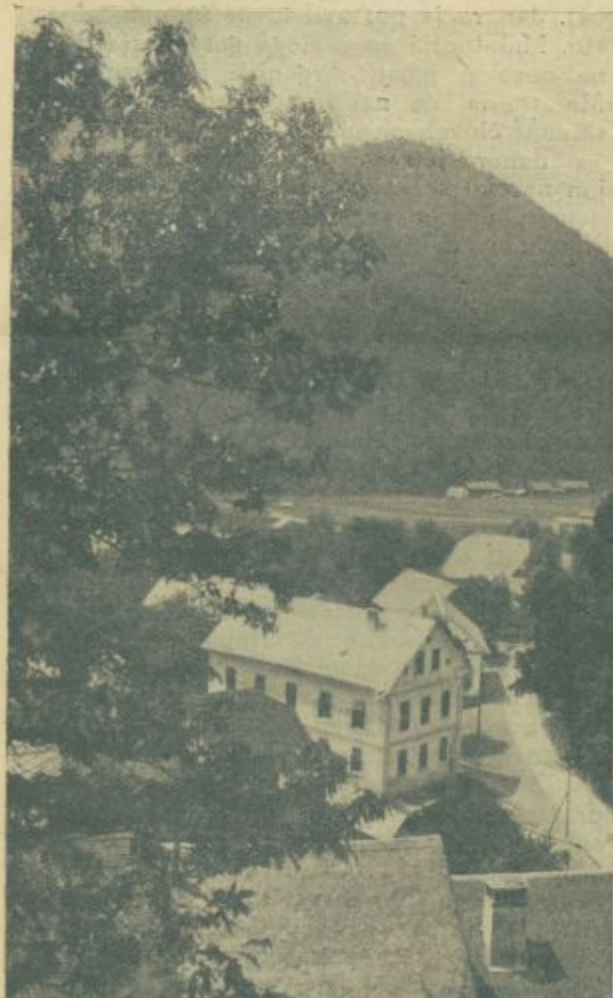
Toda Villetriton se je hladno nasmehnil:

»Malo potrpljenja gospod! — Prevelika naglica v takih slučajih ni toliko znak poguma, kakor znak, da se človek

Gospoda moja, dobimo dopust. Vabim vas na svoj grad Eclat, ki je visoko v Pirenejih. Na lov na medveda. Vi, gospod Malatour ste, znan strelec in sabljač, postavil vas bom iz oči v oči pred pirenejskega medveda, in če takrat ne pokažete strahu, sem pripravljen, da me ubijete, ali da ubijem jaz vas, kakor nanese, ker že ni mogoče dobiti drugače vašega spoštovanja.«

Dr. Krekova soba v „Selškem domu“. Edino ta kosček hiše s pristno kmetjsko opravo: skrinjo, kolovratom, starim stolom, je sebi prihranil za počitnice.

„Selški dom“ — bivša dr. Krekova domača hiša od vzhodne strani.

d) Medvedja družina.

Grad Eclat stoji pod bleščečimi vrhovi Pirenejev in obvladuje s svojimi sivimi stolpi griče pod seboj. Okolica je divja, pripravna za lov. Tu so soteske, kjer prebiva leta in leta nemoten medved, dokler ga ne prebudi lovski rog. Pirenejski medved je znan po svoji velikosti in divjosti, zato slovi junak, ki ugonobi takega velikana.

Villetriton se je bil odpeljal, da pripravi vse za goste. Prva njegova skrb, ko je prišel v Eclat, je bila, da pokliče k sebi starega slovitega lovca Janora, ki je prejšnjemu in sedanjemu gospodu na Eclatu učitelj v lovski umetnosti. Pravim vam, da slovi ta mož daleč naokrog, da pripovedujejo še danes neverjetne stvari o njegovem pogumu in zvitosti. Pa ni bil kak velikan. Bil je koščate postave, hodil je upognjeno in govoril počasi; če si mu pa pogledal v oko, si videl, da imaš opraviti s človekom posebne vrste in če si pogledal njegove mišičaste roke, si vedel, da premagajo najmočnejšega človeka. Je pač užival vsako leto volčje srce! — In ta človek, ta lovec se je jokal veselja, ko je zagledal svojega mladega gospodarja, hotel mu je objeti kolena, toda Villetriton mu je stisnil roko in rekel:

»Ne pozabi Janora, da mora učenec častiti mojstra, posebno kadar potrebuje njegovega sveta. In jaz ga zdaj potrebujem. Povabil sem tovariše na lov na botra Miška. Koliko jih je tam gori na Medvedščaku?»

Villetriton je pokazal na bleščeči vrh nad gradom.

»Šest,« — je odgovoril važno Janora, »cela rodbina je: oče, mati in otroci in samec, ki so ga prepodili nerodni Španci preko meje. To je divja vrsta, gospod.«

»Ravno prav. Med mojimi tovariši je mož, ki upihne s strelom na dvajset korakov luč.«

Janora se je namrdnil: »Ta ni tako težka, hujše je, če upihneš medveda na pet

korakov — že poznam take gospode...« — Vileteiton se je nasmehnil, videl je, da je stari lovec uganil, zakaj gre. Potrdil mu je: Tega prepričanja sem tudi jaz, zato bi rad poskusil njegov pogum in spretnost. Postavil naju boš na nevarno mesto, na maverski most.

Lovec je odmajal: »Gospod, videl bi rajši, da vas postavim kam drugam...

granita, ki sta štrlela iz globine in vrgla na nju kamenito ploščo, široko dovolj, da gre človek ali žival posamič po njej.

Maverski most se je imenoval ta kraj. Govorili so, da je padel tu v globočino preganjani knez, ko so podili Španci Mavre iz dežele. Od tedaj straši tu Mavrov duh; kdor gre preko mostu in ni v milosti božji, ga potegne v globino.

Mežnarjeva družina na Prtovču. Sin novomašnik Pavliš razlaga domači družini: očetu Petru, materi in sestri o dogodkih in o položaju — Dr. Krek je počitnice kot gost preživil v krogu te družine.

Veste, da mora biti v milosti božji, kdor stoji tam, veste, da gre lovec skoro gotovo smrti v oči — dvakratni smrti, medvedu in žrelu brezdna.»

»Poznam obe nevarnosti, a se ne bojim nobene, saj sem tvoj učenec.« »Vse lepo« — ponosen sem na takega učenca, ljubše bi mi pa bilo, da bi ostal jaz tam doli ali pa da bi ne bilo treba medveda ravno tja prignati.«

»Ali ravno maverski most je glavna stvar pri tem lovu« — je odločil gospodar, lovec je odhajal mrmraje: »Varoval ga bom...«

e) Gosti.

Grad se je napolnil z gosti. Prišel je tudi Malatour, pa je kazal v obnašanju do gostitelja mrzlo preziranje, ki ni motilo Argentréjeve vljudnosti in ljubeznivosti.

Jutranja zora je poklicala pred grad zbrane goste in priganjače, ki so bili opremljeni z različnim orodjem, da bi ž njim preplašili medvede. Janora je bil glava priganjačev in psarjev, ki so držali na vrvi celo jato velikih nemirnih psov. Na Janorov mig so zakoračili lovci molče v mrak, molče so jim sledili izurjeni psi.

Nič nisi slišal razen šuma daljnih gorskih potokov in krika nočne ptice, ki jo je podil mladi dan v njen brlog. Bila je to čudovita pot, po mračnem skalovju je vodila na greben nad gradom. Ko so dospeli lovci tja gori, je zablestel na daljnem vzhodu prvi solnčni žarek.

f) Maverski most.

Sneženi vrhovi Pirenejev so zažareli očem presenečenih lovcev, pod njimi se je odpirala ozka kotlina, obrasla z visokimi smrekami, njim nasproti se je penil slap in padal v globoko preseko, ki je bila preklala goro od slemena do vznožja. Nad zevajočo globino pa je bil vržen most, ki ga ni obdelala človeška roka, narava sama se je poigrala s kamni velikani, postavila dva orjaška stebra z

Vsakega lovca, razen Janora, je bila zadela tu nesreča, zato je gledalo vse s strahom na zlokobni most. Janora je vedel, da je pošast, ki potegne lovca navzdol, le vrtoglavost, ki prime vsakogar, ki se ozre raz most v brezno. On ni nikdar navzdol gledal, ampak naravnost predse in tega je naučil tudi svojega gospoda, ki se vsled tega stoječ na mostu ni bal. Janora je postavil lovce na njih mesto. Malatourja in svojega gospodarja pa na nevarni most. Argentré je opozoril Malatourja, da naj ne pogleda navzdol. Ošabni človek se mu ni zahvalil.

Janora je razstavil gonjače po kotlini, jim naročil še enkrat, naj molče in se ne ganejo, dokler se ne oglasi pes vodnik. Nato naj odvežejo psarji pse, gonjači naj začno svojo godbo in naj se bližajo vedno bolj slapu.

g) Lov se prične.

Bilo je vse tako razpostavljeno in urejeno, da je moral medved priti k mostu, na katerem sta stala Villetriton in Malatour, oba molčeca in mračna. Preteklo je dobre pol ure, kar se je bil izgubil Janora med drevjem. Slišalo se ni drugega nego gozdu in skalovju lastno življenje, prhutanje ptic, lomljenje in pokanje vej.

Pa kako pošastno je to, če stojiš v samoti... Posebno, če stojiš na ozkem mostu nad prepadom in s puško v roki pričakuješ razbesnelega medveda velikana. In zraven veš, da pomeni pogled navzdol ali korak vstran smrt.

Zdaj! — Divji krik in zamolklo godrnjanje... Nato oglušujoč pasji lajež, ki so drveli izpuščenji za plenom, in ropotanje gonjačev... Odmev je poglobil šunder — ni ga bilo lovca, ki bi se ne vznemiril. Malatour je prebledel, vendar je stal, kakor da se ga ne loteva razburjenje. Glasovi so prihajali vedno bliže. Slišalo se je pokanje vej — kamni in prst so se kotalili navzdol, bližalo se godrnjanje...

(Konec prih.)

Dr. Krekova soba v mežnarjevi hiši na Prtovču.

Razno.

Kako se prideluje tobak.

V južnem delu Srbije sade tobak meseca maja. Če ga gledaš na njivi, so posamezne vrste oddaljene med seboj po dober črvelj. Ko dobro doraste, ga otrebijo plevla. Ko počne cveteti, cvetove potrgajo, da se tem bolje morejo razvijati listi. Le nekaj naj-

Cerkvica na Prtovču pri železnikih (Gorenjsko). Stanje cerkvice, kakršna je bila, ko je dr. Krek v nji zadnjikrat maševal. Zvonik so morali podreti, ker je bila nevarnost, da še cerkev pod seboj pokoplje, ako bi ga pravočasno ne odstranili.

lepše razvitih rastlin puste, da odcveto in dozore, da jih imajo za seme. Dober teden pozneje — početkom avgusta — se pričene prvo branje. Tu oberejo vsaki rastlini spodnje od zemlje prašne liste in take, ki so vsled kake poškodbe orumeneli. Pri branju se listi zlagajo lepo drug na drugega in devajo v košaro. Doma nabirajo liste s pomočjo dolgih ostrih igel, rezanih iz pločevine, liste nabadajo na vrstico in napravljajo do poldrug meter dolge vence; te razpenjajo podobno girlandam v lesene okvirje, ali ob hodnikih med opore, podobno kot ponekod koruzo, kjer jih more solnce dobro osušiti. Suhe liste zlagajo potem po 20 do 30 skupaj in jih vežejo v snopiče. Iz takih snopičev napravijo končno velike bale — do pol metra v premeru. Tako prodajajo tobak tovarnam. Pred vojsko so puščali v Belgradu take bale tobaka do 10 let v suhih skladiščih, da je dobil pri tem lepšo barvo in boljši okus. Danes se pušča tobak le do enega leta in niti ne, da bi se uležal, a je zato tudi slabši. Pravijo, da se razrezan tobak nič več ne poboljša, če leži. — Najfinejši tobak je od drugega branja, ki se vrši 8 do 10 dni za prvim. Suša tobaku mnogo škoduje. — Kedar se tobak reže, se morajo listi napraviti vlažni, kar store tako, da jih zavijejo najprej v suho — potem pa v mokro cunj. —

Krokodilovo srce in jajca.

Zdi se, da se godi zdaj tudi krokodilom slabo. Američanom se je namreč priljubilo njih meso, katerega ni prej nikdo užival. Zdaj pa kar naenkrat pravijo in trdijo, da ima krokodiljevina ribjemu mesu podobno slast, da je izborna bodisi kuhana ali pečena. Ko so prinesli po ameriških barih prvič krokodila na mizo, ga ni nihče maral, zdaj vse po njem povprašuje. Za jajca je pravi boj, ker presejajo vse druge slaščice. Zdaj so že ure-

dili ribnike, kjer krokodile goje. Sladkosnedeži trde, da je meso floridskega krokodila boljše od mesa missisipskega tovariša. Najnovejša poročila pripovedujejo, da so začeli izdelavati klobase iz krokodilovega mesa. Te klobase se razlikujejo od klobas, ki jih uživamo v Evropi. Pri nas, v Evropi je dandanes v klobasah samo sesekano prečišče meso, v ameriških pa bi sodil, da je žaganje, milo, steklo, stari podplati in podobne reči. Pri nas gleda postava in čuva vest posameznika, da ne bi prišlo v jestvine kaj škodljivega,

zase, ko je rastla na njem krma za živino. Avstrija nima toliko polja, da bi nam bilo možno, da ostanemo pri tem načinu življenja. Moremo se torej vrniti k zelenjadni hrani, k takozvani »plaži«. Začeti pa je treba pri velikih kuhinjah, pri vojaštvu. Le tako bomo pridelali in imeli dovolj hrane za vse.

Kakšen bo naš list v prihodnjem letniku.

Četrty letnik »Ilustriranega Glasnika« se bliža svojemu koncu. Samo še par števil, pa bo letošnji letnik dovršen.

Skoro ves čas, kar list izhaja, je pogosto od raznih strani dohajala misel, ali bi ne kazalo lista izpremeniti v »družinski list«. Potreba po takem listu, ki bi izhajal v obliki knjige, da se koncem leta lahko da vezati, je bila čimdalje bolj očitna, tudi želja po njem se je vedno pogostejše izražala. Kogarkoli smo vprašali za mnenje, nas je le potrjeval v nameri narediti iz našega »Glasnika« družinski list, t. j. list, ki naj bi tako pisal, da bi ga razumeli vsi udje naših družin, list, ki naj bi bil nekako ognjišče naših slovenskih domov, okrog katerega bi se zbiral naše družine po opravljenem delu in si v njem iskale duševnega užitka. List naj bi s svojo raznovrstno vsebino zadoščal želji našega ljudstva po lepoti, mu blažil srce, vežbal oko, bistril razum, urejal čustvovanje, sploh mu postal vodnik predvsem po polju domače slovenske in sploh slovanske, pa tudi tuje umetnosti.

Odbor »Katoliškega Tiskovnega Društva« je nameravane izpremembe odobril in določil, da naj se že s prihodnjim letnikom list izpopolni in se izpremeni v prvi in edini slovenski družinski list. V čem se bo izpremenil?

1. Izpremenil bo najprej zunanjo obliko. Namesto dosedanje, nekoliko velike oblike se je določila manjša, bolj priročna oblika: 28 cm visoka, 21 cm široka.

Da bo vsebina lahko bolj raznovrstna, bo izhajal vsakih štirinajst dni. Toda zaradi tega ne bo branja nič manj, zakaj namesto dosedanjih 8 strani jih bo imela znanprej vsaka številka celih 24 strani, tako da bo imel vsak naročnik koncem leta v roki veliko, mogočno, bo-

da bi ne bilo človekovo zdravje ogroženo. Američan nima tanke vesti, zato se množe tam vojni dobičkarji, eden dela milijone in tisoči stradajo. Tega pri nas seveda ni in ne sme biti. Pri nas je vsak trgovec zadovoljen z majhnim dobičkom (?), večina pa živi od prejšnjih prihrankov. Uboge dobre duše!

Izprememba hrane.

Da se da živeti in lahko izhajati tudi brez mesa, to ve posebno dobro Slovan, ki je večinoma poljedelec; toda nekaj let sem se je poudarjalo in pisalo, kako potrebno je meso za človeško prehrano, tudi na kmetih, so se bili privadili, da je prišlo večkrat kaj mesnega v lonec. V gospodarstvu so polagali največ važnosti na živinorejo, njive so se umikale pašnikom. Zdaj je negospodarsko ravnanje razredčilo vrste živine. Bilo bi je še vkljub dolgi vojni, da ni bila prve dni taka potrata z mesom, da ni ugonobil mrz in vsled njega bolezen toliko živine. In zdaj vse dokazuje, kako nezdravo je vživanje mesa! Gotovo je, da mesa ni, da ga še dolgo ne bo na trgu na razpolago in da se moramo po tem ravnati. Dunajski profesor dr. Cirquet je poudarjal v svojem poučnem predavanju, da vživa svet še vedno preveč mesa, posebno v vojnih kuhinjah ga preveč porabijo. (Res? Op. stavca.) Civilno kakor tudi vojaško prebivalstvo sledi pri kuhanju še vedno gostilniški navadi, da mora biti na mizi mesna juha, kuhano in pečeno meso in prikuhe. Za vojake je bilo pač meso tudi druge vojne čase glavno hranivo, ker je bila dobava mesa lahka in način kuhanja enostaven. Zdaj pa ne smemo več trošiti mesa ne pri vojaki ne pri civilu, pri vsaki kili mesa moramo pomisliti, da je porabila živina štiri petine redilne vrednosti in da pride na nas samo petina. Koliko več bi nam zaleglo, če bi bili porabili pridelek polja v obliki moke ali sladkorja

Notranjščina cerkvice na Prtovču, kjer je dr. Krek vsako nedeljo ob počitnicah ljudstvu s hribov razlagal evangelij. V oltarju kraljuje Marija Pomočnica. Cerkev je ovenčana še od nove maše.

gato opremljeno knjigo, polno slik, ki bo obsegala čez 600 strani, knjigo, ki bi jo knjižotški založnik zaračunal več nego še enkrat draže, kot bo stala naša naročnina.

Kakšna bo vsebina?

2. Izpremenil se bo pa list predvsem po svoji notranjosti. Prinašal bo dobre izvirne povesti, romane, novele, ljudske igre itd. V vsaki številki bo ena ali več kratkih, povestic, črtic in mičnih zgodeb.

Poleg tega bo list prinašal izvirne poučne članke iz vseh strok narodnega življenja. Predvsem opise življenja in trpljenja sorodnih brat-

Da ne bomo pozabili na zanimive drobtine, smešnice, vesele povestice in raznoteri drobiž, je samo po sebi umevno, tega nečemo niti posebej omenjati.

Da bomo pa to nalogo mogli z veseljem in uspešno vršiti, je treba:

1. da nam dosedANJI naročniki ostanejo zvesti;

2. da stari naročniki še veliko novih pridobite. Vsak naročnik vsaj enega novega naročnika lahko dobi, marsikateri pa celo več. To je jako važno; čim več naročnikov, tem več naročnine; čim več naročnine, tem lažje se poravnajo ogromni stroški,

biti ravno sivka ali terpentini, moljem je vsak močni vonj nadležen, tudi dišeče milo in dišeča voda jih preženeta. Dobro je, če prekašiš omare z brinjem ali rožmarinom.

Koncev ali sukanca (cvirna) ni. V vsaki hiši, kjer je kaj deklet, je gotovo tudi kaj čipk in podobnega, kar je narejeno večinoma s sukanca. Sila ni mila, lepe čipke je treba razdreti in porabiti, kar je sukanca za šivanje. Za črno blago ga lahko pobarvaš s črnilom. Barva se lahko na štrene navita nit ali na kotaček navita. Sukanec, ki je sukan na tri niti se lahko odvijje, tako dobiš nit za tenko blago. Seveda je tak razdrt in odvit sukanec bolj za šivanje na roko; dobro je tudi, če ga povoščiš, da je bolj gladek in močan. Povsod gremo pač nazaj. Včasih so barvali domač, konec (iz lanene preje), na prav preprost način: obrisali so ž njim sajasto ponev ali kotel in bilo je opravljeno dvojno delo. Ker teče pri šivanju na stroju dvojna nit, šivajo gospodinje zdaj, kar le gre, na roko, res, da gre malo bolj počasi, pa se vendar dragocen sukanec prihrani, ki se tudi za denar ne dobi vsak čas.

Pesek in prst, ki se rabi v kleti, se v mestih zdaj težko dobi, stari pesek in prst bosta za silo še dobra, če se na solncu prav dobro presušita. Pesek se porabi lahko tudi v kuhinji. Klet je treba v poletju dobro prezračiti, zid je treba omesti, vsako nesnago in smeti bodisi v kleti ali pred kletjo je treba znesti na smetišče. Kjer so živali, jih poleti zatiraj, da jih ne bo na zimo preveč. Podganam smrdi pelin, božjastni koren (Valeriana), **katran, žveplo.** Ako natrosiš kaj takega po svoji kleti, se je bodo podgane izogibale.

Namesto olja: Zmečkaj z vilicami dvoje trdih jajec, primešaj žlico gorčice in dve žlici kisa ali limone. — Razmečkaj rumenjaki, zmešaj ga z gorčico in kisom, popopraj in posoli in zmešaj s solato. Smetana, kisl ali sladka, je dobra zabela za vse vrste solate, tudi maslo, bodisi kuhano ali surovo. Nakateri devajo v kis še sladkorja.

Pri pranju solate ne varčuj z vodo. Vzemi veliko skledo in dosti vode. Kjer zalivajo solato z gnojnico iz stranišč, je jako nevarno, da dobiš kako bolezen, posebno trakuljo. Deni v skledo vode kupico kisa in pusti solato pol ure v tej vodi. Polži so sicer zelo redilni in so mesnata jed, za v solato pa niso.

Zelnate glave opereš lepo, ne da bi ostal mrčes v nji. Primi za storž in pomoči glavo za minuto v krop, nato jo pomoči v mrzlo vodo in polji po vodi ž njo. Zelnata solata

Župnišče v št. Janžu na Dolenjskem, kjer je dr. Krek sklenil svoje blago in tako neskončno plodovito ter čisto nesebično življenje. + znači sobo, kjer je preminul.

skih slovanskih narodov, potopisne in krajevne črtice, vse pa bogato ilustrirano. Pa tudi narodnogospodarske strani list ne bo zanemarjal, tako da se bo v enem letniku nabralo veliko praktično poučnega gradiva.

Da bi se pa kdo ne ustrašil, mu že naprej povemo, da strogo znanstvenih, učenih, le za malo ljudi zanimivih, preprostemu in srednje izobraženemu človeku pa nedostopnih razprav ne bomo prinašali, ampak samo take, ki večino Slovencev zanimajo, da jih bo z istim veseljem bral naš pošten kmetiški gospodar s svojimi nadarjenimi sinovi in vedoželjnimi hčerami, pa z nič manjim izobražen meščan, strokovno izobražen obrtnik, trgovec, proti višku znanja hrepeneči dijak, pa bodo tudi našemu izobraženstvu nudili marsikaj novega in zanimivega. — Prinašali bomo tudi kratke, jedrnat življenjepise naših velikih mož.

Sodelovanje so nam poleg različnih najboljših pisateljev obljubili tudi odlični pesniki.

Da se našemu ljudstvu čim bolj razširi obzorje, bomo prinašali dobre prestave najboljših del svetovne literature: romanov, povesti, novel, črtic itd. V prihodnjem letniku bomo čitatelje seznanili med drugim s prekrasnim, globoko zamišljenim, zgodovinskim, resničnim romanom Španca P. Coloma: »Kraljica mučenica«.

Da bo ta list tudi bogato ilustriran, smo že namignili. Seveda je to združeno zlasti v sedanjih časih z ogromnimi stroški, toda tudi teh se Katoliško Tiskovno Društvo ne straši, da le izvršuje svoj vzvišeni namen: dati slovenskemu ljudstvu dobre duševne hrane, pomagati mu do vedno višje izobrazbe.

Slike bodo pred vsem umetniške vsebine, s kratkimi opisi in umetniško-zgodovinskimi opombami, da bo bralec vsebino slike lažje razumel, pa tudi njeno umetniško vrednost hitreje spoznal. — Vojnih slik bomo prinašali samo toliko, v kolikor bodo prav posebno zanimive.

Pač pa bomo prinašali slike iz domovine o vseh važnejših dogodkih; seznanjali bomo čitatelje v slikah z domačo umetnostjo, lepimi obrtnimi izdelki, tehniškimi iznajdbami itd. itd. in se zato že danes priporočamo, da nam prijatelji in naročniki pošljejo slike vseh reči in dogodkov, ki bi utegnile zanimati slovensko javnost.

tem lažje si uredništvo pridobi dobrih pisateljev, ker jim more njih trud in delo vsaj nekoliko nagraditi.

Zato pa: vsi prijatelji vernega slovenskega ljudstva na noge in vsak pri svojih znanjih in prijateljih poskrbimo, da se naš list čim bolj razširi.

Naš družinski list bi morala naročiti in brati vsaka slovenska družina!

Domače stvari.

Molji letajo letos prav pridno in nam hočejo pokončati, kar imamo obleke in drugega blaga. Zato le treba obleko večkrat zračiti in jo izteptati. V omare in skrinje denimo močno dišeče snovi. Ni da bi morala

Smrtna soba dr. Jan. Kreka v šentjanškem župnišču. X kaže prostor, kjer so ga našli mrtvega z razpetimi rokami. Župnik Bajec je pustil sobo, kakor je bila ob smrti.

je težko prebavljiva, če je čisto surova. Nekateri jo narežejo dan poprej, okisajo in posolijo in iztisnejo drugi dan vodo, drugi jo operejo in malo okuhajo. Vroč krompir tudi pomaga, da se zelnata solata brez sile prebavi. In olje! Sploh pa ni zelnata solata s surovega, presnega zelja za vsak želodec, marsikdo ima težave po nji; kislo surovo zelje, zabeljeno ali nezabeljeno z oljem, je pa želodcu koristno, posebno po prehlajenju, in kadar lovi človeka influenza.

Dober odcedek iz črnih robidnic (malin). Oplakni robidnice in jih stresi v lonec ali kozico, ki jo postaviš v večjo posodo z vodo in pristavi. Ko bo voda vrela se bodo ogrele jagode in zavrele. Drži jih samo toliko v vodi, da dajo sok od sebe, potem odstavi in iztisni sok. Vzemi na liter soka $\frac{1}{4}$ ali $\frac{1}{2}$ kile sladkorja, kuhaj sladkor na osminki vode dokler se ne vlomijo, zlij sok vanj, ko je enkrat prevrel odstavi in nalij še vroče v pogrejte steklenice.

Tak sok je dobro krepčilo za utrujene in bolne in zdravilo za ženske, ki so v nevarnih letih, a tudi za pljučne in črevesne katarje.

Jedila brez masti.

Kunčev hrbet. Kunčev hrbet in stegna operi, izdrži s soljo in s poprom, peci pol-druge uro pri hudem ognju. Polivaj s smetano. Drob pari na čebuli, malo gob, peteršilja in majarona. Podmeti s črno moko na vino ali na mleku.

Jeterni namaz. Zripi kuhano jetra, posoli in popopraj, primešaj malo majarona in dve kuhani razsekljani jajci, deni v nama-zano kolačnico in kuhaj pol ure v soparu.

Slovenci, kupujte deklar. razglednice!

Zmes.

Kaj je milijarda?

Da je milijarda tisoč milijonov, ve vsakdo. Milijarda pešcev, porazdeljena v polke po 3000 mož, bi bilo 333.333 polkov. Ako bi ta vojska šla mimo, porazdeljena v kolone po 4 može v eni vrsti, bi trajalo neprestano 11 let. Na železnici bi ta orjaška vojska potrebovala 20 milijonov vagonov, v katerega vsakega bi moralo iti 50 mož. Ako računamo dolžino vagona na 10 m, bi bil vlak 200.000 km dolg; segal bi petkrat okrog in okrog zemlje. Strojna puška, ki v minuti odda 250 strelcev, bi morala sedem in pol let neprenehoma dan in noč streljati, da bi postrelila milijardo nabojev. Bogataš, katerega premoženje bi znašalo ravno milijardo kron, bi smel brez skrbi izdati vsak dan 1000 kron in ne bi mu bilo niti treba naložiti svojega premoženja na obresti, bi lahko živel 2740 let, da bi izdal poslednji tisočak. Ako vsako minuto našteješ do 200, bi moral devet in pol let neprestano šteti, da bi prišel do milijarde. Milijarda ur da lepo številce 114 let.

Država s 55 prebivalci.

Marsikdo je slišal o otoku Asinara pri Sardiniji, kjer imajo Italijani Avstrijce zaprte. Blizu tam je pa čisto majhen otoček z imenom Favolara, 10 km dolg, 2 pa širok. L. 1910. je bilo na otoku »ljudsko štetje« — štejejo pa seveda lahko na dan do petdesetkrat — in našli so 55 prebivalcev. Leta 1836. je podaril sardinski kralj Karol Albert prebivalcem otoka samostojnost. Volili so si kralja in izvolili nekega Barteleonija, ki je vladal kot kralj Pavel I. do l. 1862. Po njegovi smrti pa niso volili nobenega kralja več, bodisi ker njegovo kraljevanje podanikom ni dopadlo ali pa ker mu niso mogli dobiti vrednega naslednika. Sedaj volijo predsednika za čas deset let. Pečajo se pa z rejo ovac.

Krogla v srcu. Navadno se sodi, da vojak, ki je bil od krogle v srce zadet, kmalu umrje. Sedaj pa so na Francoskem dognali slučaj, da ima neki vojak že dalj časa kroglo v srcu, ne da je tudi o tem kaj slutil. Po svoji prvi ranitvi, pri kateri so ga najbrže samo površno

la, ne da bi škodljivo vplivala na delavnost srca. Kroglo je dobil vojak v srce najbrže ob prvi ranitvi, pri kateri je pa niso opazili. Slučaj je vzbudil tako presenečenje, da so ga predložili medicinski akademiji v Parizu. Kakor stoji stvar, se bodo pač morali zadovoljiti s

Cesar Karel na Tirolskem: Cesar se pogovarja pri Martinsbrücku s komandantom švicarske obmejne straže. Švicarski častnik se je brez strahu s cesarjem razgovarjal, ker cesarja ni poznal. Cesar je bil namreč oblečen kot polkovnik v slikoviti noši gorskih strelcev. Švicarju je šele kesneje gorkota pod lase udarila, šele potem so mu malo mravlje v noge stopile, ko je bil cesar že davno proč. Zakaj šele potem je na svoje veliko začudenje zvedel od avstrijske straže, da je bil ta avstrijski polkovnik, ki se je tako podomače in neprisluslivo z njim razgovarjal — avstrijski cesar.

preiskali, so ga uvrstili ozdravljenega zopet v vojsko. Nekaj časa za tem se je ponesrečil in si zlomil rebro. Poslali so ga v lazaret, ki je bil zvezan z radijološkim laboratorijem. Tukaj ga je preiskal »radiografski« štabni zdravnik in ta se ni malo začudil, ko je našel v levem srčnem prekatu šrapnelsko kroglico, ki je ležala popolnoma prosto in se je ob vsakem premiku srčne mišice od leve na desno kotali-

tem, kako se je stvar znanstveno dognala, saj operativna odstranitev pride tem manj v poštev, ker vojak nima nobenih bolečin.

Največji kazalec

na uri je gotovo na zvoniku cerkve sv. Petra v Curihu v Švici. Veliki kazalec je dolg nad štiri metre. Vsako leto premeri daljo 33 milj in pol.

Cesarja pozdravljajo otroci v Vintschgauu (Finčgavu) na Tirolskem.

Amerikanske stavbe.

Ker ni prostora za široke hiše, gredo pa Američani v zrak, v višavo. Prav visoke hiše z desetimi in več nadstropji imenujejo »ščegetalce oblakov«. Samo v Novem Jorku je okoli 1500 takih stavb, ki imajo deset nadstropij in več. Največ jih je s trinajstimi nadstropji, okoli 400. Štiri hiše imajo 26 nadstropij, tri 33, najvišje štiri stavbe se dvigajo nad 200 metrov

varnostne barve, ki jo imajo drugi letalci, da jih sovražnik lažje zapazi in da ga pozovejo na boj ali ga pa že od daleč preženejo. Ta princip izzivajoče barve se je med tem že dalje razširil, in sicer na obeh straneh. S tem se pri letočem bojevniku povrača tisto, kar je prej odlikovalo vojaka, in ki je sedaj vsled vedno bolj izboljšane orožja zamenjal to barvo s sivo. Ob tem si lahko predstavljamo,

vedal, da pisem ne moremo delati, če je ženin čisto natrkan, da ne ve ali sem jaz nevesta ali vi! Saj vidite, da je danes še bolj pijan kot zadnjič!

»Lepo prosim, gospod sodnik, naredimo no vseeno pisma,« pravi nevesta, »vidite, če je trezen, ga nikakor ne morem sem spraviti!«

Kaj bi po krivem natočeval! Potnik pravi vratarju v hotelu: »To je pa že nesramno! Vso noč nisem mogel očesa zatisniti, tako so me bolhe grizle.« Vrtar pa užaljeno odvrne: »To je čisto nemogoče, zakaj pri nas nimamo bolh!« »Tako?« odvrne potnik, »kaj naj me je pa grizlo?« »Kaj neki?« pravi malomarno vratar, »morebiti stenice.«

Hitra vožnja. Janez, ki gre z dopusta, praša na ljubljanskem južnem kolodvoru iz prevodnice: »Kam pravzaprav tale vlak pelje?« — »V desetih minutah v Trst!« — »Sakramiš!« se zavzame Janez, »ta pa za zlodeja hitro vozi!«

Različno stališče. »Oh, Peterček,« pravi mati, »tako me boli kot tebe, kadar te moram tepsti.« — »Že,« rjove Peterček »toda na čisto drugem kraju.«

Odprta glava. Blagorodna gospa: »Kljub vsem vašim pritožbam morate pa vendar le priznati, da ima moj Dolfek odprto glavo.«

Učitelj: »Seveda, pa še kakol! Kar mu gre skoz eno uho noter, mu gre skoz drugo takoj zopet vun!«

Slabo se je zasukalo. Ona: »Prosim te, ljubi Janko, kupi mi ta krasni plašč!«

On: »Tvoja želja je meni zapoved — in zapovedovati si ničesar ne pustim.«

— TO IN ONO. —**IVERI.**

Z največjim trdom in največjo pretkanostjo boš lažje vse drugo dosegel — kot svoje zlobne namene.

NIKAR.

Nikar prehitro iz hrapave zunanosti ne sklepaj na hrapavo notranost.

Nikar nikoli ne daj jeziku prednosti pred razumom.

Tiska in izdaja Katoliška tiskarna, Ljubljana.
Odgovorni urednik JOSIP KLOVAR.

PRIMI ČELOV, ZEMLJA MILA, PRIMI SRCE MOJE V DAR: DA BI VEDNO MAJKA BILA NEPOZABljena NIKDAR

Iz skupine deklaracijskih razglednic. Beseda čelov je hrvatska, po naše: poljub.

visoko. Primerjaj ljubljanski grad, ki se dviga 65 metrov nad Ljubljano, ali pa Šmarno goro, nekaj nad 300 metrov nad St. Vidom.

Koliko moči ima topovska krogla?

Zračunali so, da ima topovska krogla 30 cm kalibra 6 milijonov konjskih moči takrat, ko izleti iz topovske cevi.

Kje so doma planike.

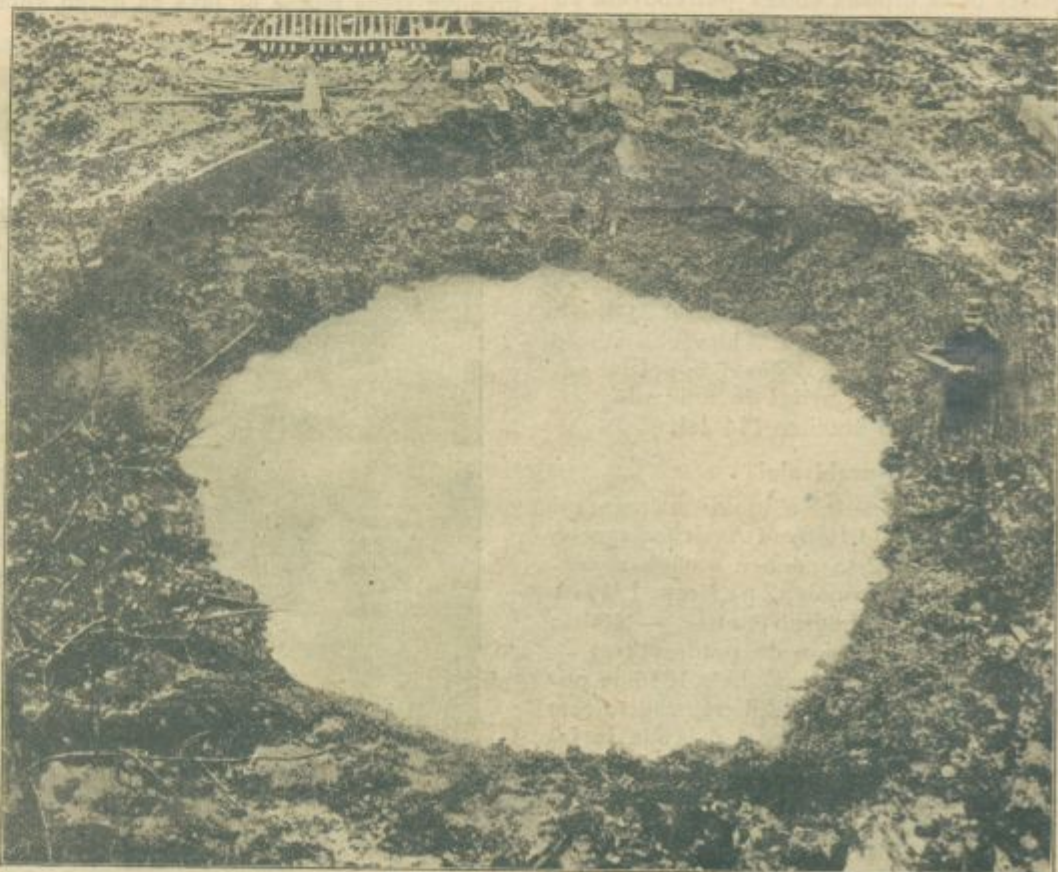
Te priljubljene gorske cvetke imajo svojo pravo domovino v gorovju Himalaja v Aziji. To gorovje je tudi najvišje na celem svetu.

Novo stopnje v razvoju letal. Svetovna tekma v iznajdbah novih sistemov je izdelala pri Angležih nov letalski tip, pri katerem se lahko občuduje sledeča zmožnost: Če pride letalec pred svojim preganjalcem v stisko, ustavi svoj motor in pada vsled tega omahujoč, zibajoč in vrteč se v lahko zaokroženi spirali črti brzo v globočino, mnogo sto metrov. Že misli gledalec, da je letalec premagan in da pada na zemljo, toda dočim v razburljivih trenutkih čakamo na ta moment, ko se ali odlo-mijo nosilne ploskve, ko se je to preje videlo pri mnogih padajočih letalih, ali se v najkrajšem času razbije aparat, ko trešči na zemljo, se zavrti propeler zopet nenadoma, večkrat v prav neznatni višini nad zemljo in s popolno varnostjo plove aparat neoviran od sovražnika, ki bi mogoče padajočemu lahko sledil, pa ni vedel, da je to vse skupaj bil samo manever. Anglež se torej napravi »mrtvega«, kar je znano tudi pri živalih. Bojni letalci izberejo včasih izzivajočo barvo namesto zakrivajoče

da ni samo siva barva duhovita uvedba, ampak da so tudi vojaki nosili dvojnobarvno suknjo zaradi tega in da take barve niso izvolili, ker jim je ugajala in ker jih je veselilo nositi pestro obleko.

Trezen ne gre. K sodnji prideta ženin in nevesta »pisma delat«. Sodnik pravi: »Gospodična, vaš ženin je vendar pijan kot muha, pisem s takim vendar ne moremo delati. Pridite drugič, kadar bo ženin trezen.«

Teden kesneje zopet prideta. Sodnik pa nevoljen pravi: »Saj sem vam že vendar po-

Kakšno jezero je napravila granata na italijanskem bojišču. Vojak na desni tega velikanskega lijaka nam šele prav kaže, koliko zemlje je granata izkopala.

Framydol

je sredstvo, ki pomilja rast las, tako da rdeči, svetli in osiveli lasje in brada dobijo trajno temno barvo. Ena steklenica s poštnino vred K 3-25, po povzetju stane 45 vin. več.

Rydyol

je rožna voda, ki blede lica naredi nežno rdeča. Učinkuje čudovito! — Ena steklenica s poštnino K 2-45, povzetje 55 vin. več.

Naroča se pri: **JAN GRODICH, drogerija „Engel“, BRNO št. 365, Moravsko.**